

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Merekeskkonna alaste teadmiste parendamise toetus“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus „Merekeskkonna alaste teadmiste parendamise toetus“ kehtestatakse kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 5 lõike 1, § 19 lõike 1 ja § 21 lõike 2 alusel.

Määruse eesmärk on „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020“ (edaspidi *rakenduskava*) tõhus riiklik elluviimine ning mere- ja rannikuressursside säästva kasutamise ning merekeskkonda mõjutava inimtegevuse säästlikkuse piiride täiendava kindlaksmääramise toetamine.

EL merestrateegia raamdirektiivi¹ artikli 13 kohaselt tuleb liikmesriigil koostada meetmekava, mille rakendamine võimaldab saavutada või säilitada merealade head keskkonnaseisundit. Eesti merestrateegia meetmekava algataja on Keskkonnaministeerium. Meetme raames antakse toetust meetmekavas kirjeldatud tegevuste elluviimiseks.

Määruse koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006/ ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011, millega kehtestatakse integreeritud merenduspoliitika edasiarendamist toetav programm (ELT L 321, 05.12.2011, lk 1–10), artikli 19 lõike 1 alusel Euroopa Komisjoni poolt heakskiidetud rakenduskavaga.

Eelnõu valmistas ette Maaeluministeeriumi kalamajandusosakonna kalanduse arengu büroo nõunik Sirli Nellis (tel 625 6179, sirli.nellis@agri.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Gregori Palm (tel 625 6206, gregori.palm@agri.ee) ja eelnõu keeleteimetaja on sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 15 paragrahvist.

Eelnõu alusel antava toetuse peamine eesmärk on panustada Eesti merestrateegia meetmekava rakendamisesse. Toetust saab taotleda vaid meetmekavas kirjeldatud tegevuste elluviimiseks.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse rakenduskava meetme „Merekeskkonna alaste teadmiste parendamise toetus“ raames toetuse (edaspidi *toetus*)

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrateegia raamdirektiiv)

andmise ja kasutamise tingimused ja kord ning toetuse kasutamise kava koostamise tingimused ja kord.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse toetatavad tegevused ja toetuse vorm.

Lõike 1 kohaselt antakse toetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 80 lõikes 1 punktis c nimetatud tegevuse elluviimiseks. Need on tegevused, mis aitavad kaasa teadmiste parandamisele merekeskkonna seisundi kohta, eesmärgiga kehtestada direktiivis 2008/56/EÜ ette nähtud seireprogrammid ja meetmeprogrammid kooskõlas nimetatud direktiivis sätestatud kohustustega.

Lõike 2 kohaselt antakse toetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 67 lõike 1 punktis a sätestatud vormis. See tähendab, et toetust makstakse üksnes tegelikult tehtud abikõlblike kulude eest. Seega peab toetuse saaja tõendama, et on teinud toetatava tegevuse elluviimise käigus kulutusi ning et tehtud kulutused on abikõlblikud selle määruse § 4 tähenduses.

Lõige 3 sätestab, et toetatav tegevus aitab kaasa veeseaduse § 34⁹ lõike 2 punktis 5 nimetatud meetmekavas (edaspidi Eesti merestrateegia meetmekava) nimetatud meetme elluviimisele. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrateegia raamdirektiiv) kohase meetmekavaga. Merestrateegia raamdirektiiviga on abikõlblikud tegevused seotud määruse (EL) nr 508/2014 artikkel 80 lõike 1 punkti c alusel.

Eelnõu §-s 3 on sätestatud, et omafinantseeringu minimaalne määr puudub. Tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 95 lõike 3 punktist a on toetuse määraks 100%.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse kulude abikõlblikkus. Abikõlblik on uuringu läbiviimisega seotud kulu, mis on vajalik, mõistlik ja majanduslikult otstarbekas ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikliga 65. Abikõlblikud on üksnes need kulud, mis vastavad tegevuse eelarvele ja on tegevustega otseselt seotud ning kooskõlas kõikide õigusaktidega. Viimane tuleneb ühissätete määruse² artiklist 6. Tegevuse kulud on põhjendatud, kui need on vajalikud merekeskkonna alaste teadmiste parendamiseks ja meetmekavas kirjeldatud tegevuse elluviimiseks ning kui tagatakse rahaliste vahendite kõige mõistlikum kasutamine. Tegevuse kulud on abikõlblikud, kui need tehakse abikõlblikul perioodil. Abikõlblikkuse periood on toetuse taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ajavahemik, millal toetatava tegevuse elluviimine algab ja lõpeb.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse mitteabikõlblikud kulud. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artiklis 11 nimetatud tegevuste elluviimisega seotud kulud on järgmised:

- a) laeva püügivõimsust suurendavad toimingud või seadmed, mis suurendavad laeva võimekust leida kala;
- b) uute kalalaevade ehitus või import;
- c) püügitegevuse ajutine või alaline peatamine, kui (EL) nr 508/2014 määrusega ei ole sätestatud teisiti;
- d) uurimuslik kalapüük;

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, 17. detsember 2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006

e) ettevõtte omandi üleminek;

f) varude otsene taasasustamine, välja arvatud juhul, kui see on liidu õigusaktis selgesõnaliselt ette nähtud looduskaitsemeetmena või kui tegemist on eksperimentaalse taasasustamisega.

Abikõlblikud ei ole ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 69 lõikes 3 nimetatud kulud samas lõikes sätestatud tingimustel (laenuintress, käibemaks, välja arvatud juhtudel, kui see ei ole riigi käibemaksuõiguse alusel tagasi nõutav, ning hoonestamata maa ja hoonestatud maa ostusumma, mis moodustab üle 10% asjaomase tegevuse rahastamiskõlblikest kogukuludest).

§ 5 punktide 1) ja 2) puhul on tegemist üldiste nõuetega, mida tuleb täita kõikide meetmete puhul.

Personalikulu ei ole abikõlblik tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 80 lõikest 2.

Lisaks ei ole abikõlblikud maa ja olemasoleva ehitise ostmise või liisimise kulu; sularahas tehtud kulutus, teenustasu pangatoimingu eest ja tagatismakse; erisoodustusmaks; amortisatsioonikulu; viivis, trahv ja muu rahaline karistus, kohtumenetluse kulu, riigilõiv; kulu, mis on tehtud enne Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi PRIA) toetuse taotluse esitamist. Viimane tähendab, et tegevuste elluviimist võib alustada pärast PRIAle toetuse taotluse esitamist.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse toetuse andmise kava koostamise tingimused ja kord. Toetust antakse toetuse kasutamise kava alusel. Toetuse kasutamise kava kinnitab minister KTKSi § 21 lõike 3 kohaselt käskkirjaga ning selles nähakse ette KTKSi § 21 lõike 3 punktides 1–3 sätestatu.

Toetuse kasutamise kava alusel võib toetust taotleda täidesaatva riigivõimu asutus, kes on nimetatud toetuse kasutamise kavas. Täidesaatsvad riigivõimu asutused on nii valitsusasutused kui nende hallatavad asutused, nii nagu on sätestatud Vabariigi Valitsuse seaduses.

Maaeluministeerium avalikustab Ametlikes Teadaannetes ja oma veebilehel teate, milles kutsub asjakohaseid täidesaatva riigivõimu asutusi esitama taotlust § 2 lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks suunatud tegevuste elluviimiseks ning nende nimetamiseks toetuse kasutamise kavas.

Täidesaatva riigivõimu asutus, kes soovib taotleda enda nimetamist toetuse kasutamise kavas, esitab teates nimetatud tähtajaks Maaeluministeeriumile taotluse, mis sisaldab järgmiseid andmeid:

- 1) haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1, 3 ja 4 nimetatud andmed;
- 2) tegevuse nimetus, eesmärk ja elluviimise aeg;
- 3) tegevuse üksikasjalik kirjeldus;
- 4) tegevuse eelarve, milles abikõlblikud kulud on üksikasjalikult ja selgelt kirjeldatud ning põhjendatud;
- 5) kui tegevuse elluviimise käigus soetatakse põhivara, siis selgitus, kuidas seda kasutatakse pärast toetatava tegevuse elluviimist;
- 6) tegevuse maksumuse hinnakalkulatsioon koos põhjendusega või tegevuse hankedokumendi tehnilise kirjelduse ja edukaks osutunud pakkumuse ärakiri, kui hange on juba läbi viidud;
- 7) kinnitus, et täidesaatva riigivõimu asutus ei ole toime pannud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikes 3 nimetatud pektust;

Lõige 5 määratleb täpsemad nõuded taotluses esitatud tegevuse kirjelduse kohta. Tegevuse kirjeldusest peab nähtuma hetkeolukord, sealjuures peaks olema välja toodud probleem, mida tegevuse abil soovitakse lahendada. Samuti peab olema selgelt ära näidatud seos tegevuse ja merestrateegia meetmekava vahel. Seireandmete kogumiseks peab esitama ka andmed, mis on

nõutud komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1242/2014, milles sätestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 508/2014 (Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta) eeskirjad tegevuste kohta esitatavate kumulatiivsete andmete jaoks (ELT L 334, 21.11.2014, lk 11–38), V lisa kohaselt meetme VIII.1 kohta. Nendeks andmeteks on tegevuse liik (seireprogrammi kehtestamine või merestrateegia raamdirektiivi kohaste meetmete võtmine) ja toetuse saaja liik.

Esmalt kontrollib Maaeluministeerium laekunud taotluste nõuetekohasust. Juhul, kui taotlus vajab täiendamist, teavitatakse taotlejat sellest ning antakse aeg puuduste kõrvaldamiseks. Puuduseks võib olla näiteks puudulikult esitatud teave või puuduvad dokumendid. Nõuetekohaseid taotlusi hindab Maaeluministeerium §-s 7 sätestatud hindamiskriteeriumite alusel ja moodustab paremusjärjestuse, lugedes paremaks sellise taotluse, mis on saanud suurema koondhinde. Koondhinne saadakse hindepunktide liitmisel. Võrdsete koondhinnetega taotluste puhul eelistatakse taotlust, mis on saanud rohkem hindepunkte tegevuse põhjendatuse ja meetme mõju eesmärkide saavutamise (§ 7 lõike 1 punkt 1) kriteeriumi eest. Kui ka seejärel on veel taotlusi, mis on saanud nimetatud hindamiskriteeriumi eest võrdselt hindepunkte, eelistatakse varem esitatud taotlust.

Toetuse kasutamise kavas nimetatakse täidesaatva riigivõimu asutus, kes võib kava alusel tegevuse elluviimise toetamist taotleda. Toetuse taotlus esitatakse PRIA-le.

Toetuse kasutamise kava kehtestatakse maaeluministri käskkirjaga 40 tööpäeva jooksul taotluse esitamise tähtaja lõppemisest arvates. Toetuse kasutamise kava avalikustatakse Maaeluministeeriumi ja PRIA veebilehel kümne tööpäeva jooksul kava kehtestamisest arvates.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse toetuse kasutamise kavas nimetamise taotluse hindamiskriteeriumid.

Maaeluministeerium hindab toetuse kasutamise kavas nimetamise taotlusi hindamiskaalal null kuni kaks hindepunkti järgmiste hindamiskriteeriumite alusel:

- 1) tegevuse põhjendatuse puhul hinnatakse tegevuse eesmärgi püstitust ja ettevalmistustöö kvaliteeti ning toetatava tegevuse eesmärkide saavutamiseks kavandatud tegevuskava asjakohasust ja põhjendatust ning kooskõla rakenduskavaga. Põhjendatusest lähtuva kriteeriumi puhul hinnatakse taotluses toodud tegevuse seotust merestrateegi meetmekavaga. Tegevuse mõju puhul hinnatakse, kas taotluses kavandatud tegevus aitab kaasa meetme eesmärkide saavutamisele;
- 2) tegevuse kuluefektiivsuse puhul hinnatakse, kas taotluses kavandatud tegevuse eelarve on selge ja mõistlik. Peab olema selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve koostatud ning kas kavandatavad kulud on tegevuse elluviimiseks vajalikud ja mõistlikud.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse nõuded toetuse taotlejale ning taotlusele.

Toetuse taotleja peab vastama KTKSi § 27 lõikes 2 sätestatud järgmistele nõuetele:

- 1) taotlejal on tegevuse elluviimiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 125 lõike 3 punktis d nimetatud suutlikkus, see tähendab, et taotlejal on haldus-, finants- ja toimimissuutlikkus investeringu elluviimiseks;
- 2) riigiabi või vähese tähtsusega abi taotlemise korral ei ole taotleja raskustes ettevõtja;
- 3) taotleja on varem riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud;
- 4) taotleja ei saa sama kulu hüvitamiseks raha riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest;
- 5) taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust;
- 6) residendist taotleja tegevuskoht või mitteresidendist taotleja püsiv tegevuskoht maksukorralduse seaduse tähenduses on või hakkab pärast tegevuse elluviimist olema Eestis;

7) taotleja ei ole toime pannud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikes 1 või 3 nimetatud rikkumist;

8) taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku kohta ei ole karistusregistrisse kantud karistusandmeid karistusseadustiku §-s 209, 210, 211, 212, 213, 294, 296, 298, 298¹ või 300¹ sätestatud kuriteo toimepanemise eest.

Toetuse taotlus peab vastama KTKSi § 27 lõikes 4 sätestatud järgmistele nõuetele:

- 1) taotluses sisalduvad meetme tingimustes nõutud andmed ja sellele on lisatud nõutud dokumendid;
- 2) toetust taotletakse meetme tingimustes sätestatud toetatava tegevuse kohta;
- 3) taotletava toetuse suurus ei ületa meetme tingimustes sätestatud toetuse maksimaalset suurus;
- 4) taotluses esitatud andmed on täielikud ja õiged.

Maaeluministerium edastab PRIA-le andmed ja neid tõendavad dokumendid, mille taotleja esitas Maaeluministeriumile § 6 lõikes 4 nimetatud toetuse kasutamise kavas nimetamiseks taotlemisel ning mis omavad tähendust edaspidi toetuse taotluse menetlemisel. Tegemist on protsessi lihtsustamisega eelkõige taotleja jaoks. Taotleja ei pea esitama taotlust samal kujul kaks korda nii Maaeluministeriumile kui ka PRIA-le.

Kui taotleja on nimetatud tegevuse elluviijana toetuse kasutamise kavas, esitab ta PRIA-le kirjaliku toetuse taotluse, milles sisalduvad haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud andmed.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse toetuse taotluse menetlemise tingimused ja kord. PRIA kontrollib taotluses esitatud andmete õigsust ning taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse vastavust toetuse saamise nõuetele, lähtudes KTKSi §-st 28 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikest 5. Samuti on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikest 5 tulenevalt oluline, et taotleja oleks esitanud kinnituse, et ta ei ole toime pannud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikes 3 nimetatud pettust.

PRIAs toetuse taotlusi eraldi ei hinnata, sest hindamine toimus Maaeluministeriumis enne toetuse kasutamise kavas nimetamist.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse toetuse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine. PRIA teeb nõuetekohase taotluse rahuldamise otsuse KTKSi § 30 lõike 5 alusel. Taotlusi on hinnatud Maaeluministeriumis ja maaeluminister on taotluste paremusjärjestuse kinnitanud oma käskkirjaga. PRIA teeb taotluste rahuldamise otsused eelarve piires. PRIA teeb toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsuse KTKSi § 30 lõikes 9 sätestatud alustel, milleks on:

- 1) fondi toetuse taotleja, taotlus või kavandatav tegevus ei vasta vähemalt ühele nõudele, mis on esitatud taotlejale, taotlusele või toetatavale tegevusele;
- 2) toetuse taotleja ei täida KTKSi § 27 lõikes 5 sätestatud kohustusi;
- 3) taotluses on esitatud valeandmeid või taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil;
- 4) nõuetekohane taotlus ei kuulu rahuldamisele KTKSi § 30 lõike 4, 7 või 8 kohaselt.

PRIA teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 35 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Otsuse tegemise aeg on võrdlemisi lühike, sest taotluste esmane kontroll ja sisuline hindamine on juba tehtud.

PRIA teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse taotlejale teatavaks kümne tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

Eelnõu §-s 11 sätestatakse toetuse maksmise tingimused ja kord. Toetust makstakse üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ning tingimusel, et toetuse saaja on tegevuse elluviimisel järginud kõiki ettenähtud nõudeid. Toetuse saaja peab olema soetatud vara, mille kulude hüvitamiseks ta taotleb toetuse maksmist, vastu võtnud ja selle eest tasunud. Töö või teenus, mille kulude hüvitamiseks taotleatakse toetuse maksmist, peab olema lõpetatud ning toetuse saaja peab olema selle vastu võtnud ja selle eest tasunud. Kuludokumendi või rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse või pangakonto väljavõtte ära kirjal näidatud tehingu sisu peab vastama arve väljastanud isiku hinnapakumusele. Kui tegevuse elluviimise käigus tehakse mingi konkreetne kulu, ostetakse teenus või töö siis võib juba tehtud tööde eest väljamaksetaotluse esitada enne kui tegevus ise on täielikult ellu viidud.

Toetuse maksmiseks esitab toetuse saaja pärast tegevuse täielikku või osadena elluviimist ja selle eest täielikult või osadena tasumist PRIA-le maksetaotluse, mis sisaldab järgmisi andmeid:

- 1) toetuse saaja nimi ja toetuse taotluse viitenumber;
- 2) periood, mille kohta maksetaotlus esitatakse;
- 3) elluviidud tegevuse abikõlblike kulude summa;
- 4) abikõlbliku kulu algdokumendi nimetus, number ja kuupäev ning abikõlbliku kulu summa.

Toetuse saaja esitab koos lõikes 4 nimetatud maksetaotlusega järgmised asjakohased dokumendid:

- 1) selle isiku väljastatud arve-saatelehe või arve koopia, kellelt toetuse saaja tellis töö või teenuse või ostis kaupa;
- 2) töö või teenuse üleandmist-vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia, kui tegemist on tellitud töö või teenusega;
- 3) arve tasumist tõendav dokument;
- 4) asjakohane töövõtuleping, käsundusleping, müügileping, rendi- või üürileping, kapitalirendileping;
- 5) hankedokumentid, kui need ei ole kättesaadavad riigihangete registrist. Hankedokumentide all peetakse silmas kõiki hanke läbi viimisega seotud dokumente, sh pakkumised.

Nende dokumentide alusel on võimalik kontrollida kulude nõuetekohasust ning seda, kas kulutused on tegelikult tehtud.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse toetuse maksmine. PRIA teeb toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse 40 tööpäeva jooksul § 11 lõigetes 4 ja 5 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest arvates. Pärast toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse tegemist teavitab PRIA toetuse saajat otsusest kümne tööpäeva jooksul.

Eelnõu §-s 13 sätestatakse toetuse saaja kohustused.

Lõike 1 kohaselt on toetuse saajal kohustus kasutada toetust sihtotstarbeliselt ja mõistlikult ning kõige säästlikumal viisil, järgides toetatava tegevuse elluviimisel KTKSis, selles määruses ja toetuse kasutamise kavas sätestatud asjakohaseid nõudeid. Toetuse sihtotstarbeline kasutamine tähendab, et kõik tehtud kulutused peavad olema suunatud toetatava tegevuse elluviimisele. Toetuse kasutamise mõistlikkuse all tuleb ennekõike hinnata, kuidas käitused samas olukorras teised, seaduskuulekad ja heas usus tegutsevad isikud. Lisaks sellele tuleb mõistlikkuse sisustamisel arvesse võtta kohtute asjakohaseid seisukohti. Toetuse saajal on kohustus kasutada toetust kõige säästlikumal viisil. See ei tähenda, et toetuse saaja peab igal juhul eelistama kõige odavamaid väljaminekuid, vaid kulutuste tegemisel tuleb näha ette vaid need kulutused, mis on toetatava tegevuse elluviimiseks vajalikud ning võimaldavad toetatavat tegevust ka tõhusalt ellu viia.

Lõike 2 kohaselt peab toetuse saaja tagama toetatava tegevuse elluviimise raames soetatud põhivara säilimise ja sihtotstarbelise kasutamise vähemalt viie aasta jooksul PRIA poolt viimase toetuseosa väljamaksmisest arvates.

Lõike 3 kohaselt peab toetuse saaja tagama, et tema raamatupidamises on toetatava tegevuse kulused kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavad. Sätte eesmärk on vähendada toetuse maksmisel vigade tekkimise riski. Kui toetuse saaja raamatupidamises on toetatava tegevuse ja toetatava tegevusega mitteseotud kulutused selgelt eristamata, suureneb risk, et toetuse saajale ei hüvitata toetatava tegevuse elluviimiseks tehtud kulutusi, kuna neid ei ole võimalik toetatava tegevusega mitteseotud kuludest eristada. Samuti väheneb oht, et toetuse saajale makstakse toetust ekslikult rohkem kui taotleja toetatava tegevuse elluviimisel kulutusi tegi.

Lõiked 4–6 sätestavad taotleja kohustuse esitada PRIA-le aruandeid toetatava tegevuse elluviimise kohta. Toetuse saajal on kohustus iga üheksa kuu järel esitada PRIA-le vahearuanne, milles ta teavitab PRIA-t tehtud töödest, tegevuse edenemisest ning elluviidud ja kavandatavatest tegevustest. See kohustus algab päevast, mil toetuse saaja asub ellu viima toetatavat tegevust. Toetuse tegevuse elluviimise aega hakatakse arvestama päevast, mil toetuse taotlejale on § 10 lõike 4 kohaselt tehtud teatavaks taotluse rahuldamise otsus. Lisaks vahearuandele esitab toetuse saaja pärast tegevuse elluviimist, kuid hiljemalt koos viimase maksetaotlusega, lõpparuande. Juhul kui toetuse saaja viib toetatava tegevuse ellu enne üheksa kuu möödumist tegevuse elluviimise alustamise päevast arvates, ei teki toetuse saajal vahearuanne esitamise kohustust ning ta esitab PRIA-le üksnes lõpparuande.

Toetuse saajal on kohustus esitada PRIA-le aruandeid, sest varasem toetuste andmise praktika on tõestanud, et pikemaajaliste projektide puhul on vajalik tagada regulaarne teabe vahetamine taotleja ja PRIA vahel, et taotlejal oleks vajalik tugi toetatava tegevuse elluviimisel. Samuti võimaldab see teave PRIA-l paremini oma tegevusi kavandada.

Eelnõu §-s 14 sätestatakse dokumentide säilitamise kohustus. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 140 seab korraldusametusele kohustuse teha Euroopa Kontrollikojale ja komisjonile kättesaadavaks sellised dokumendid, mis tõendavad fondide toetuse abil kantud kuluseid. Sellest tulenevalt on toetuse saajal kohustus säilitada kulu abikõlblikkust tõendavaid dokumente ja muid tõendeid. KTKSi § 34 lõige 2 sätestab selliste dokumentide säilitamise minimaalse tähtaja, milleks on neli aastat alates selle aasta 31. detsembrist, millal 30. juuni seisuga on kõikide projektis abikõlblikuks loetud kulude alusel toetus välja makstud. Sama lõike kohaselt võib dokumentide säilitamise tähtaega pikendada. Eelnõu § 14 lõige 1 sätestab, et dokumentide säilitamise pikkuseks on KTKSi §-s 34 nimetatud tähtaeg. Eelnõu lõike 2 kohaselt teavitab PRIA taotlejat lõikes 1 nimetatud tähtaja algusest ja lõpust.

Eelnõu §-ga 15 muudetakse maaeluministri määrust „2017. aastal toetatavad „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” meetmed ja tegevuste liigid“. Muudatuse eesmärk on lisada 2017. aastal toetatavate meetmete loetellu meede „Merekeskkonna alaste teadmiste parendamise toetus“.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006/ ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66). Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning

tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisega kaasneb mõju keskkonnale, kuna määrus panustab otseselt Eesti merestrateegia meetmekava elluviimisesse. Eesti merestrateegia meetmekava koostamisel analüüsiti Eesti mereala keskkonnaseisundit, täpsustati hea keskkonnaseisundi (HKS) saavutamist tagavaid keskkonnavalaseid sihte, kirjeldati keskkonnaseisundit mõjutavaid survetegureid ja nende võimalikke muutusi aastani 2020, toodi välja siiani rakendatud ning teiste regulatsioonide raames vastu võetud ja rakendatavad meetmed, analüüsiti puudujääke ja pakuti välja HKS saavutamiseks vajalikud täiendavad meetmed ning hinnati uute meetmete kulutõhusust ja mõju. Eesti merestrateegia meetmekava arvestab juba kehtestatud arengukavade ja nende rakenduskavadega ning uued meetmed on välja pakutud lisaks rakendatud ja rakendamisel olevatele meetmetele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Meetme rakendamisega seotud kulud on abikõlblikud ning neid rahastatakse Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 80 rakendamisel on rakenduskavas ette nähtud vahendeid 3 333 334 eurot. Meetme raames antavat toetust rahastatakse 75% ulatuses Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist ning 25% ulatuses Eesti Vabariigi riigieelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati tutvumiseks ning ettepanekute tegemiseks Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Siseministeeriumile, Politsei- ja Piirivalveametile, Keskkonnainspeksioonile, Veeteede Ametile ning PRIA-le.

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile ja Kultuuriministeeriumile õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu. Keskkonnaministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Teised ministeeriumid ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtjaks EISi kandnud kirja eelnõu kooskõlastamise või eelnõuga põhjendatult kooskõlastamata jätmise kohta ning ei ole taotlenud tähtaja pikendamist ega teatanud sellest ning seetõttu loetakse eelnõu kooskõlastatuks.

Eelnõu saadeti arvamuse andmiseks Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014-2020 rakenduskava seirekomisjonile.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti
Kantsler